

'Beste Charles Michel, als het moet, rijdt N-VA ook uw regering in de prak'

'Halverwege de regeerperiode ligt het best bewaarde geheim van de Wetstraat 16 - zijn machteloosheid - nu open en bloot op straat', schrijft Jan Cornillie (SP.A) in een brief gericht aan premier Charles Michel.

© Belga

Deze brief werd geschreven voor het januarinummeer van 'Samenleving en politiek (Sampol)', dat volgende woensdag verschijnt. Daarin krijgen alle ministers van de federale en Vlaamse regering een brief toegestuurd.

Beste Premier,

"Wat een bende", moet u al meermaals gedacht hebben. Als enige Franstalige partij stapte u in deze federale regering en u kreeg er zelfs de leiding over. Ongetwijfeld was u oprecht overtuigd van deze unieke kans. U aan het hoofd van een 'Vlaamse' regering met haar zakelijke beleidsvoering, begrotingsrigueur, welhaast Duitse eerbied voor middenstand en industrie, respect voor law and order en talent om boven haar gewicht te boxen in Europa. Ja, dat zou positief afsteken tegen de commedia dell'arte van de regering-Di Rupo. U rekende daarbij voor dat de helft van de Waalse bevolking sowieso niet van de PS wil weten. En uw kiezers zetten al vele

jaren Vlamingen in hun top 10 van meest populaire politici. U zou met recht en rede claimen de next best thing te zijn, de emanatie van de Vlaamse beleidskeuzes in Wallonië. G-é-n-i-a-l. Dat u slaagde in de strategie die uw aartsvijand **Didier Reynders** 10 jaar lang vruchteloos probeerde, moet werkelijk deugd hebben gedaan.

'Beste Charles Michel, als het moet, rijdt N-VA ook uw regering in de prak'

Helaas. Twee en een half jaar verder vecht uw unieke coalitie rollend over straat. U krijgt geen serieuze begroting meer onderhandeld en de sociaal-economische hervormingen - die verder gaan dan besparen bij de een en geld uitdelen aan de ander - staan on hold. U bent nu even lang eerste minister als uw voorganger **Elio Di Rupo**. In twee en een half jaar tijd kon hij een staatshervorming, een positief begrotingsrapport en een reeks sociaal-economische hervormingen zonder voorgaande voorleggen. En u moet u optrekken aan uw eerste woorden als premier 'jobs, jobs, jobs'. Voor de rest is de oogst betrekkelijk mager. Wat is hier aan de hand, vraagt u zich af? Ik help u even aan de hand van een SWOT-analyse, in de beste Vlaamse bestuurstraditie.

Threat

Ik begin met de dreiging. Want van in het begin zit die in uw coalitie ingebakken. Alles verandert namelijk met de N-VA. Niet voor niets is het hun verkiezingslogan. De belangrijkste politieke evolutie van de laatste 10 jaar is de groei van N-VA van een partij met één verkozenen tot een partij van 84 verkozenen en 47 burgemeesters. De Vlaamse politiek is daar niet mee klaar. Om het eenvoudig samen te vatten: CD&V en Open VLD aanvaardden het leiderschap van N-VA niet en N-VA weigert om de traditionele leiderschapsrol op te nemen.

'De snelle beslissing om met N-VA te onderhandelen was echter geen kwestie van respect, maar enkel ingegeven door de wil om ze mee te trekken in het Wetstraat-moeras.'

Laat mij met CD&V beginnen. Die had haar strategie voor de verkiezingen van 2014 helder voor mekaar: het was drie-één of twee-twee. Indien de score van N-VA begon met het cijfer drie en die van CD&V met cijfer één, dan moest er met N-VA geregeerd worden. Indien beide scores met twee begonnen, kon ze N-VA in de ogen kijken en had ze de handen vrij. Het werd de 3-1. De snelle beslissing om met N-VA te onderhandelen was echter geen kwestie van respect, maar enkel ingegeven door de wil om ze mee te trekken in het Wetstraat-moeras.

Sindsdien is CD&V consequent in het frustreren van het N-VA-leiderschap, dat N-VA weigert op te nemen. "16 is het percentage dat je overhoudt na een passage in de 16", schertste Bart De Wever. Dat werd ooit en te makkelijk weggezet als anti-federaal sentiment, maar het is erger. De N-VA regeert met als enige doel het cijfer 3 vooraan haar verkiezingscore te houden. Ze bewaakt scrupuleus haar agenda en, toegegeven, ze heeft nog op geen enkel fundamenteel punt een toegift gedaan. Enige schrik is dus geoorloofd, premier. Ce sont des gueux (het zijn geuzen). Als het moet, rijdt ze ook uw regering in de prak, zoals ze deed met de vorige Vlaamse regering

van Kris Peeters. U had uw analyse van het Vlaamse politieke landschap wat grondiger moeten maken, vrees ik.

Weakness

Had het anders kunnen lopen? Wellicht niet, maar u hebt wel één grote kans gemist om de N-VA in het gareel te krijgen, premier. Helemaal in het begin had u immers de forcing moeten voeren, toen de N-VA nog leed onder een gebrek aan ervaring en mankracht. Helaas was uw deel van de regering, noch uw kabinet beter voorbereid. Want laat ons eerlijk zijn, uw partij was niet klaar om het land te leiden. In de regering-Di Rupo had uw partij al niet voldoende ervaren mensen om tweede viool te spelen. Uw deelname destijds beperkte zich grotendeels tot de verbetering van de sociale zekerheid voor zelfstandigen en de benoeming van diplomaten. En nu moet u een halve regering en de 16 vullen. Pfiow. En zo ligt het best bewaarde geheim van de Wetstraat 16 - zijn machteloosheid - nu open en bloot op straat.

'Een liberale premier die niet kan vermijden dat zijn regering naar het Europese begrotingsstrafbankje wordt verwezen - waar zijn socialistische voorganger ons had afgehaald - daar zijn werkelijk geen woorden voor.'

Want een premier in België vermag maar iets als zijn kabinet meer weet, dieper genetwerkt is en de timing beter beheerst dan de rest van zijn coalitie. Dat vraagt een partij die staatsdragend is en de beste mensen kan selecteren om de honderden beslissingscentra in de Belgische administratieve machinerie met mekaar te verbinden. Uw partij is dat nooit geweest en was er ook niet op voorbereid. Het beste staatspersoneel van Franstalig België zit niet in uw partij en het beste personeel van uw partij zit of zat op het kabinet van uw rivaal Reynders. De zwakte van deze regering bevindt zich dan ook in het centrum bij u, beste premier. En politiek is onverbiddelijk. Een liberale premier die niet kan vermijden dat zijn regering naar het Europese begrotingsstrafbankje wordt verwezen - waar zijn socialistische voorganger ons had afgehaald - daar zijn werkelijk geen woorden voor.

Strength

In de zomer van 2014 - toen ik mijn dozen aan het pakken was - zei ik tegen Etienne de Callatay: "Als het dan toch zonder socialisten is, kan deze regering maar beter serieus rechts regeren. Niets erger dan een rechtse regering die in het centrum regeert." Op dat vlak hebt u ons niet helemaal ontgoocheld, Premier. Het recept is Martens-Gol met een devaluatie van de lonen en pensioenen in plaats van de munt destijds; met een indexsprong, forse besparingen in de pensioenen en gezondheidszorg; met een fiscaal beleid op maat van vermogens en ondernemingen en een onverschilligheid tegenover al wie arm, hulpbehoevend of ongelukkig is.

'Als u dan toch kunt regeren zonder socialisten, is dit dan alles?'

U doet wat u denkt te moeten doen, maar de sterkte van uw regering is ook een beetje een zwakte. De echt grote hervormingen zitten er niet in. Als u dan toch kunt regeren zonder socialisten, is dit dan alles? Ik had gedacht dat u de indexering van de lonen zelf zou aanpakken, de werkloosheid zou beperken in de tijd, de arbeidsmarkt echt flexibel maken naar Duits model of

een bodemkoers inzetten op vlak van vennootschapsbelasting. Voor de fans van uw genre moet dat tegenvallen, denk ik dan. Maar goed, voor diezelfde fans zijn er weinig andere opties. Dus voorlopig blijven ze u trouw.

Opportunities

"Events, dear boy, events". Dat was het antwoord van **Harold MacMillan**, toen hem werd gevraagd wat een bedreiging vormde voor zijn regering. Premier, u hebt al uw deel aan gebeurtenissen gehad, met de aanslagen en de vluchtelingencrisis. En het moet gezegd, u en uw regering gingen de uitdaging aan. Het drastisch besparingspad op vlak van veiligheid en asiel werd - buiten begrotingsnorm - omgebogen tot een sterke uitgavenstijging.

['Dé kans op een historische hervorming komt er later dit jaar nog, na afloop van de onderzoekscommissie over de aanslagen.'](#)

Daarmee deed u wat elke regering zou gedaan hebben. Maar dé kans op een historische hervorming komt er later dit jaar nog, na afloop van de onderzoekscommissie over de aanslagen. Dan zal blijken of u en uw regering in staat blijken om een systemische hervorming van het veiligheidsapparaat door te voeren. Ik hoop het van harte. Het zal moed en leiderschap vragen, want precies uw partij heeft zich in de vorige regering het hardst verzet tegen de hervorming van de politie die zich nu opdringt. Het voordeel is: u kunt uw vergissing rechtzetten.

Beste premier, uw coalitiegenoten zijn nog niet zeer erkentelijk tegenover u geweest. En het zal niet beter worden met de verkiezingen in de buurlanden en bij ons in zicht. Daarom deze kleine tip: u beschikt wel degelijk over een kracht die uw coalitiegenoten niet hebben. Enkel u kunt de PS opnieuw in de federale regering brengen. Maar het is een nucleaire kracht, dus ga er zorgvuldig mee om.

Jan Cornillie